

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТУ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

/Остапець Ю.О./

« 09 » *липеня* 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи гендерної педагогіки**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»** спеціальності **013 Початкова освіта** освітньої програми «**013 Початкова освіта**».

Розробник: Васьків Сільва Тіберівна, викладач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від «28» червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

_____ /Козубовська І.В./
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «29» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

_____ /Попадич О.О./
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Васьків С.Т., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Кількість модулів - 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,3 самостійної роботи студента – 4,3	4	4
	Лекції:	
	30 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	30 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	60 год.	104 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи гендерної педагогіки» є ознайомлення студентів з теоретико-методичними засадами гендерної педагогіки, формування нового гендерного світогляду, розвиток професійної компетентності здобувачів освіти і формування навичок здійснення гендерної освіти, виховання та інформаційно-просвітницької діяльності щодо забезпечення гендерної рівності на практиці.

Формування у студентів гендерних знань, практичних вмінь та навичок, які потрібні для втілення принципів, методик і технологій гендерної соціалізації, виховання та освіти в практику майбутньої педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи гендерної педагогіки» є:

- визначити теоретичний та методологічний зміст основних категорій гендерної педагогіки;
- проаналізувати з точки зору гендерного підходу проблеми зайнятості в системі освіти;
- продемонструвати значимість фактору освіти в процесі гендерної соціалізації дитини;
- ознайомити студентів з різноманітними методами, технологіями та методиками гендерної педагогіки;
- сприяти формуванню здатності до гендерного аналізу практики педагогічної діяльності;
- обґрунтувати можливість і необхідність використання гендерного підходу в педагогічній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційнокомунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з батьками, іншими учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових, індивідуальних та етнічних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації, узагальнення та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та реалізувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність працювати в полікультурному середовищі.

СК-14. Здатність працювати з проблемними дітьми, схильними до девіантної поведінки.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Основи гендерної педагогіки» є

опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Філософія
- ОК 8. Полікультурна освіта
- ОК 9. Інклюзивна освіта
- ОК 12. Загальна психологія
- ОК 17. Теорія виховання
- ОК 21. Анатомія і фізіологія дітей з основами генетики

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Основи гендерної педагогіки**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	ПРН 1
Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах	ПРН 2
Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	ПРН 4
Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	ПРН 7
Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування	ПРН 8
Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	ПРН 14
Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	ПРН 16
Ефективно працювати в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи гендерної педагогіки**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	ПРН 1
Вміти управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи.	ПРН 2
Вміти спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах.	ПРН 4
Вміти планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів.	ПРН 7
Вміти організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи.	ПРН 8
Вміти забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	ПРН 14

Знати використовувати основні техніки, форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи.	ПРН 16
Вміти ефективно працювати в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік
- тестування
- проекти
- реферати
- есе
- презентація виконаних завдань

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

- усна відповідь
- доповнення відповіді
- експрес-опитування
- самостійна робота
- тестування
- індивідуальне завдання (в т.ч. реферат)
- модульне тестування

Проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формах.

Форми модульного контролю: передбачає варіанти завдань з переліку теоретичних питань та тестових завдань.

Протягом семестру студенти вивчають два змістових модулі з дисципліни. Після виконання кожного змістового модуля здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції, або не в повному обсязі виконали програму практичних занять, до поточного модульного контролю не допускаються. Вони мають право на відпрацювання пропущених занять.

Форми підсумкового семестрового контролю – залік, який проводиться в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	8	9	8	8	9		

Тема 1. Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки.

Тема 2. Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.

Тема 3. Гендерні підходи в історії педагогіки.

Тема 4. Історія жіночої освіти

Тема 5. Ключові поняття та визначення гендерної теорії.

Тема 6. Методологія та проблеми гендерних досліджень в педагогіці. Основні напрями гендерних досліджень.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	50	100
10	10	10	10	10		

Тема 7. Гендерна ідентичність та її формування. Характеристика статево-рольового розвитку в дитинстві

Тема 8. Гендерні ролі та соціалізація. Наслідки порушення гендерно-рольової ідентичності та поведінки

Тема 9. Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання. Механізми реконструкції гендерних стереотипів учителів та освіти вищої школи.

Тема 10. Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації школярів.

Тема 11. Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Види діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	20	8	20
Презентації	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Активність під час занять		3		3
Есе	1	5	1	5
Доповнення відповіді		2		2
Експрес-опитування	3	5	3	5
Самостійна робота	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів.

50 балів (оцінка «відмінно») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – студент виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань.

20 балів (оцінка «незадовільно») – студент не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Модульна робота 1 (max. – 50 б.)

1) Теоретичні завдання: дайте відповідь на 2 питання (2x15б. = max. – 30 б.).

2) Тестові завдання: (20x1б. = max. – 20 б.).

Модульна робота 2 (max. – 50 б.)

1) Теоретичні завдання: дайте відповідь на 2 питання (2x15б. = max. – 30 б.).

2) Тестові завдання: (20x1б. = max. – 20 б.).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

У наведеній нижче таблиці вказано критерії за якими визначається рівень навчальних досягнень здобувача освіти та відповідні відсотки за виконану роботу. Слід вважати, що знання, уміння та навички бакалавра відповідають певному рівню навчальних досягнень, якщо вони відповідають критерію, вказаному для цього рівня, та критеріям для всіх попередніх рівнів.

Рівні навчальних досягнень	Відсотки	Критерії оцінювання навчальних досягнень
F	0-35%	Здобувач освіти: дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені програмовим матеріалом, у наведені прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій, не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.
FX	35-59%	Здобувач освіти: розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної та може фрагментарно відтворити знання про них; має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок.
E	60-63 %	Здобувач освіти: пояснює основні поняття навчального матеріалу, може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; вже за зразком виконати основне навчальне завдання.
D	64-73 %	Здобувач освіти: вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, може пояснити основні методи контролю навчальних досягнень, що використовуються та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою.

С	74-81 %	Здобувач освіти: 9 добре володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання.
В	82-89 %	Здобувач освіти: вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості, володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища; вже самостійно знаходить додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обґрунтовані, має сформовані навички використання методів навчання і виховання.
А	90-100 %	Здобувач освіти: має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі навчальної діяльності, вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи; вміє самостійно знаходити джерела різноманітних відомостей і використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях, вміє виконувати завдання, не передбачені в навчальній програмі, має стійкі навички використання методів контролю навчальних досягнень вільно опановує та використовує сучасні методи навчання і виховання, а також інформаційно-комунікаційні технології для поповнення власних знань та розв'язування професійно орієнтованих завдань.

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «**Основи гендерної педагогіки**» є залік, який проводиться в усній формі. Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання заліку є обов'язковим.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 60 балів, зобов'язаний складати залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі та балів за поточний контроль.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

0-34	F	незадовільно з ¹⁰ обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Поняття та історичний аспект гендерної педагогіки

Тема 1. Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки.

Вступ. Процес відродження вітчизняної педагогіки, її нове прочитання, оригінальний розвиток, педагогічні ідеї європейської педагогіки. Виникнення на вітчизняному ґрунті ідей нейропедагогіки, антропологічної педагогіки, феміністської та гендерної педагогіки.

Складність нинішнього етапу розвитку вітчизняної педагогіки внаслідок різноманіття інноваційних підходів і педагогічних концепцій. Необхідність сприяння цілісному та гармонійному розвитку особистості, створенню належних умов для її формування. Проголошення гуманізму як основи побудови своєї наукової парадигми.

Тема 2. Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.

Гендерний компонент в системі освіти як теоретична концепція й освітня практика. Випереджаючий розвиток практики порівняно з теорією, а не навпаки, що було б логічніше. Впровадження гендерних підходів у зміст вищої освіти через дисципліни соціогуманітарного циклу: філософію, соціологію, психологію, культурологію тощо. Актуальність проблем легітимації гендерного підходу в ті чи інші навчальні дисципліни, вибору оптимальних методів гендерної освіти. Ускладнення процесу впровадження гендерного знання в освіту через об'єктивні фактори, серед яких: відсутність чіткої державної програми розвитку гендерного компонента в освіті, неготовність суспільства до сприйняття гендерних проблем як дійсно актуальних, обмеження гендерної проблематики жіночою темою; відсутність освітніх програм, методичного забезпечення, кваліфікованих кадрів та ін. Проблеми запровадження гендерної освіти в Україні.

Тема 3. Гендерні підходи в історії педагогіки.

Основні аспекти гендерної педагогіки. Відсутність єдиного визначення гендерної педагогіки: Поява термінів «гендер» та «гендерне виховання» у вітчизняних наукових дослідженнях на початку 90-х років ХХ ст. Історія розробки питань, що становлять сутність даних понять. Давньогрецькі міфи щодо прагнення до гендерної гармонії та рівності

Ідеї гуманістичного виховання та розвиток ідеї гендерної рівності у період Відродження в Європі. Думки Я. А. Коменського стосовно гендерної рівності та права жінок на освіту. Ж.-Ж. Руссо та його система виховання, що описана у творі «Еміль, або про виховання». Р. Оуен як один з перших прихильників спільного (а відтак і ідентичного) навчання хлопців і дівчат.

Висвітлення традицій гендерного виховання в українській етнопедагогіці. Погляди передових педагогів ХІХ ст. (М. Корф, К. Ушинський) на спільне навчання хлопчиків і дівчаток у початкових (земських та церковнопарафіяльних) школах. А. Макаренко про соціальні аспекти статевого виховання. Гуманістична теорія виховання дітей В. Сухомлинського.

Тема 4. Історія жіночої освіти

Становлення жіночої освіти. Еразм Роттердамський та його трактат «Освічена юна леді». Трактати Л. Вівеса на захист жіночої освіти. Погляди Т. Мора щодо розумових здібностей жінок. Думки Я. А. Коменського стосовно гендерної рівності та права жінок на освіту. Ж.-Ж. Руссо та його система виховання, що описана у творі «Еміль, або про виховання».

Проблема розвитку жіночої освіти у працях ряду дослідників в Україні (роботи І. Малинко, І. Волкової, О. Аніщенко, Т. Сухенко, Л. Єршової, В. Вірченко, В. Добровольської, Т. Шушари, З. Нагачевської).

Тема 5. Ключові поняття та визначення гендерної теорії.

Педагогіка, як провідна комплексна дисципліна, що реагує на трансформаційні модифікації соціуму. Зростання інтересу до методології педагогіки. Потреба нових механізмів пізнання і перетворення дійсності у національному освітньому просторі. Дисбаланс і гендерна асиметрія чоловічих та жіночих практик, дискримінаційне становище жінок, зокрема в освітніх сферах лідерства і управління. Гендерний підхід як методологічний напрям теоретичного пізнання та інструмент практичного перетворення освітніх процесів. Актуальність запровадження гендерного підходу в педагогічну науку. Важливість впровадження гендерних досліджень у гендерну освіту України як визначальна передумова розвитку громадянського суспільства.

Розуміння гендера як ідеологічного конструкту і як суб'єктивності.

Тема 6. Методологія та проблеми гендерних досліджень в педагогіці. Основні напрями гендерних досліджень.

Аналіз наукових праць зарубіжних та вітчизняних авторів та напрями гендерних досліджень: позитивізм, інтерпретативізм і критична соціальна наука.

Необхідність подолання гендерної асиметрії і розбалансованості освітнього простору або «феміністська педагогіка» (Г. Бреслав, А. Мішель, Б. Хасан та ін.), як один із напрямів критичної педагогіки.

Найбільш впливові та значущі методологічні теорії фемінізму в педагогічній практиці: концепція ліберального фемінізму або «фемінізму рівності»; концепція соціалфемінізму; концепція радикального фемінізму.

Теорії деконструкції Жака Дерріди. Дослідження в галузі статевої ідентичності і статевого розвитку у вітчизняній педагогічній науці у першій половині ХХ-го ст. у рамках педології.

Перехід від аналізу патріархата і специфічно жіночого досвіду до аналізу гендерної системи у 80-ті роки ХХ ст. Поступовий перехід від акцента на «додавання жіночого фактора» до аналізу того, як гендер існує, конструюється і відтворюється в усіх соціальних процесах.

Змістовий модуль 2. Гендерні підходи в освітній практиці

Тема 7. Гендерна ідентичність та її формування. Характеристика статево-рольового розвитку в дитинстві

Рольова ідентичність як усвідомлення себе суб'єктом психологічних ролей. Американський соціолог Чед Гордон та виділені ним 5 видів рольової ідентичності. Гендерна ідентичність як одна з підструктур ідентичності особистості.

Експериментальні та теоретичні дослідження в цій галузі

Три основні теорії самосвідомості гендерної ідентичності. Три рівні явищ, які пояснюють виникнення і трансформацію гендерної ідентичності чоловіків та жінок: біологічний, психологічний та соціальний.

Гендерна ідентичність як соціальне явище. Внутрішні психологічні та біологічні процеси, а також зовнішні соціальні та біологічні впливи, що формують ідентичність. Конструювання особистістю своєї гендерної ідентичності.

Усвідомлення власної статевої приналежності та становлення гендерної ідентичності як один із напрямків соціалізації людини. Гендерна роль як соціально очікувана поведінка чоловіків і жінок, пов'язана з їхнім соціальним статусом в певних культурних, соціально-економічних і політичних умовах.

Тема 8. Гендерні ролі та соціалізація. Наслідки порушення гендерно-рольової ідентичності та поведінки

Початок процесу гендерної соціалізації. Первинне уявлення про власну статеву приналежність. Підлітковий вік як найважливіший етап формування гендерної ідентичності. Підліткова гендерна ідентичність – центральний компонент самосвідомості. Чинники, які беруть участь у формуванні суті гендерної ідентичності.

Вплив на гендерну самореалізацію власних гендерних стереотипів та цінностей батьків, їхніх життєвих сценаріїв, характеру стосунків у подружжі та відносин між батьками й дітьми. Сім'я як фундамент формування гендеру.

Психологічні проблеми, викликані труднощами та порушеннями гендерного розвитку людини. Гендерно-рольовий дефіцит та атрофія гендерної ролі як дві основні форми гендерно-рольової недостатності.

Тема 9. Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання. Механізми реконструкції гендерних стереотипів учителів та освіти вищої школи.

Неувага до питань статевої ідентифікації та соціалізації в цілому та пов'язані з цим проблеми для сучасного суспільства. Результати «безстатевої» педагогіки і психології.

Диференціація навчання як врахування індивідуально-типологічних особливостей особистості через групування учнів за цими особливостями і різна побудова навчального процесу в певних групах.

Тенденції розвитку роздільного навчання у світовій практиці та його етапи.

Релігія як невід'ємна частина національно-культурних передумов розвитку гендерної диференціації навчання. Її вплив на різні сторони суспільного життя, в тому числі й на народну просвіту.

Місце України серед країн по кількості навчальних закладів, що практикують гендерну диференціацію навчання.

Педагогічні, психологічні та фізіологічні підстави для гендерної диференціації навчання. Відмінні особливості хлопчиків і дівчаток.

Тема 10. Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації школярів.

Гендерний підхід як сутнісно новий, прогресивний напрям теоретичного пізнання та інтерпретації педагогічної дійсності, що передбачає викорінення традиційних стереотипів ієрархічності, дискримінації та асиметрії в навчально-виховному процесі. Провідні завдання гендерного підходу в умовах сучасного навчально-виховного процесу. Прояви сексизму (дискримінації за ознакою статі) та репродукування гендерних стереотипів в стилі навчання.

Школа та вчителі як глобальні носії традиційних патріархальних уявлень про роль і місце чоловіків та жінок у суспільстві. Дослідження рівня гендерної культури школярів. Механізм діагностики. Фрайсбурзький особистісний опитувальник і методика Сандри Бем. Закріплення в освітньому процесі гендерних стереотипів та їхня ретрансляція в поведінці учителя.

Впровадження гендерних підходів у процес підготовки майбутніх учителів.

Тема 11. Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.

Аспекти впровадження гендерно чутливої педагогіки в Україні. Інтегрування гендерного підходу в національний освітній простір.

Дослідження гендерних ініціатив у педагогічній освіті (І. Головащенко, І. Іванова, Л. Кобелянська, Н. Кутова, І. Лебединська, О. Луценко, А. Олійник, Л. Смоляр, О. Цокур та ін.).

Формування гендерної культури і технологій упровадження принципів гендерної демократії у сфері освітнього простору (Л. Бут, Т. Говорун, О. Кікінежді, Я. Кічук, О. Луценко та ін.)

Вивчення проблем впровадження гендерного складника в освітній процес розвинутих країн Європи (І. Даценко, М. Зубілевич, Л. Ковальчук, В. Кравець, А. Ягремцева та ін.).

Обґрунтування теоретичних засад гендерної соціалізації та ідентичності (Т. Говорун, П. Горностай, В. Кравець, В. Москаленко, С. Оксамитна, В. Циба та ін.).

Формування гендерного компоненту професійної компетентності випускників вищих педагогічних закладів, професійна підготовка і перепідготовка педагогічних кадрів нового формату гендерного мислення (С. Вихор, І. Горошко, Л. Даниленко, І. Іванова, І. Кочурська, В. Кравець, С. Матюшкова, І. Мунтян, В. Олійник, М. Полив'янна, О. Цокур та ін.).

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі:				
лекції		практичні семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
4-й семестр						
Змістовий модуль I. Поняття та історичний аспект гендерної педагогіки						
<i>Тема 1.</i> Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки.	7	2				5
<i>Тема 2.</i> Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.	9	2	2			5
<i>Тема 3.</i> Гендерні підходи в історії педагогіки.	13	4	4			5
<i>Тема 4.</i> Історія жіночої освіти	9	2	2			5
<i>Тема 5.</i> Ключові поняття та визначення гендерної теорії.	9	2	2			5
<i>Тема 6.</i> Методологія та проблеми гендерних досліджень в педагогіці. Основні напрями гендерних досліджень.	11	4	2			5
<i>Модульна контрольна робота</i>	2		2			
Разом за модуль	60	16	14			30
Змістовий модуль 2. Гендерні підходи в освітній практиці						
<i>Тема 7.</i> Гендерна ідентичність та її формування. Характеристика статево-рольового розвитку в дитинстві	10	2	2			6
<i>Тема 8.</i> Гендерні ролі та соціалізація. Наслідки порушення гендерно-рольової ідентичності та поведінки	10	2	2			6
<i>Тема 9.</i> Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання. Механізми реконструкції гендерних стереотипів учителів та освіти вищої школи.	14	4	4			6
<i>Тема 10.</i> Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації школярів.	14	4	4			6
<i>Тема 11.</i> Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.	10	2	2			6
<i>Модульна контрольна робота</i>	2		2			
Разом за модуль	60	14	16			30
Разом за семестр	120	30	30			60

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі:				
лекції		практичні семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
4-й семестр						
Змістовий модуль І. Поняття та історичний аспект гендерної педагогіки						
<i>Тема 1.</i> Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки.	9,5	0,5				9
<i>Тема 2.</i> Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.	12	1	1			10
<i>Тема 3.</i> Гендерні підходи в історії педагогіки.	11,5	0,5	1			10
<i>Тема 4.</i> Історія жіночої освіти	10	0,5	0,5			9
<i>Тема 5.</i> Ключові поняття та визначення гендерної теорії.	11	1	1			9
<i>Тема 6.</i> Методологія та проблеми гендерних досліджень в педагогіці. Основні напрями гендерних досліджень.	11	0,5	0,5			10
Змістовий модуль 2. Гендерні підходи в освітній практиці						
<i>Тема 7.</i> Гендерна ідентичність та її формування. Характеристика статево-рольового розвитку в дитинстві	11	1	1			9
<i>Тема 8.</i> Гендерні ролі та соціалізація. Наслідки порушення гендерно-рольової ідентичності та поведінки	10	0,5	0,5			9
<i>Тема 9.</i> Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання. Механізми реконструкції гендерних стереотипів учителів та освіти вищої школи.	12	1	1			10
<i>Тема 10.</i> Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації школярів.	12	1	1			10
<i>Тема 11.</i> Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.	10	0,5	0,5			9
Разом за семестр	120	8	8			104

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	<i>Тема 2.</i> Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.	2	1
2.	<i>Тема 3.</i> Гендерні підходи в історії педагогіки.	4	1
3.	<i>Тема 4.</i> Історія жіночої освіти	2	0,5
4.	<i>Тема 5.</i> Ключові поняття та визначення гендерної теорії.	2	1

5.	Тема 6. Методологія та проблеми гендерних досліджень в педагогіці. Основні напрями гендерних досліджень.	2	0,5
6.	Модульна контрольна робота	2	
7.	Тема 7. Гендерна ідентичність та її формування. Характеристика статево-рольового розвитку в дитинстві	2	1
8.	Тема 8. Гендерні ролі та соціалізація. Наслідки порушення гендерно-рольової ідентичності та поведінки	2	0,5
9.	Тема 9. Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання. Механізми реконструкції гендерних стереотипів учителів та освіти вищої школи.	4	1
10.	Тема 10. Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації школярів.	4	1
11.	Тема 11. Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.	2	0,5
12.	Модульна контрольна робота	2	
	Разом	30	8

6.4 Самостійна робота

Самостійна робота є основним способом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом у межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, опрацьованим під час аудиторних занять.

Самостійна робота над навчальною дисципліною включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних (семінарських) занять; систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом; опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

№ з/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Гендерні дослідження в сучасній педагогіці	2	3
2.	Завдання розробки гендерної педагогіки	2	4
3.	Гендерний підхід в історії освіти та педагогічної думки	3	4
4.	Теоретичні основи гендерної рівності	2	3
5.	Сутність і основні завдання гендерної освіти	3	4
6.	Особливості гендерного дослідження в сучасній педагогіці	2	3
7.	Гендерний потенціал навчально-виховного процесу	2	3
8.	Гендерні аспекти історії школи і педагогіки.	2	4
9.	Особливості гендерної соціальної конструкції	2	4
10.	Системи соціостатевих стосунків	2	4
11.	Подібність та відмінність між чоловіками і жінками в емоційній та оцінній сфері	2	4
12.	Основні завдання гендерної освіти	2	3
13.	Організація навчально-виховного процесу на засадах гендеру	3	3
14.	Мета гендерного виховання	2	3
15.	Гендерні аспекти комунікації	2	4
16.	Механізм взаєморозуміння в спілкуванні між хлопцями і дівчатами	2	4

17.	Психологія гендерних відносин	16	2	4
18.	Сім'я як основа формування андрогінії особистості		2	3
19.	Характерні переваги сім'ї у статевій соціалізації дітей.		2	4
20.	Залежність статевої соціалізації від батьківських очікувань та статі дитини		2	4
21.	Жіночі та чоловічі стилі впливу на гендерну соціалізацію дітей у сім'ї		2	4
22.	Статоворолева парадигма соціалізації учнів загальноосвітньої школи.		3	4
23.	Основні форми позаурочної та позашкільної роботи зі статевої соціалізації школярів		2	4
24.	Шкільна психологічна служба і статева соціалізація учнівської молоді		2	4
25.	Основні інституції статевої соціалізації учнівської молоді. Значущість на різних етапах життєвого шляху школярів		2	4
26.	Вплив сім'ї та товариства однолітків на статеву соціалізацію школярів		2	4
27.	Гендерні образи в засобах масової інформації		2	4
28.	Засоби масової інформації в статевій соціалізації школярів		2	4
	Разом:		60	104

6.5 Індивідуальні завдання

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: дослідження практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; презентація власних досліджень, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, тестових завдань; розробка явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів); анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

- Скласти словник основних понять навчального курсу.
- Скласти план проведення виховного заходу з гендерної проблеми.
- Підготувати реферат на тему:

1. Методологічні й методичні пропозиції із застосування гендерного підходу у викладанні ... (дисципліна на вибір).
2. Проблеми гендерної соціалізації в системі початкової освіти та шляхи їх розв'язання.
3. Гендерні особливості статоворольової ідентифікації.
4. Гендерний аналіз матеріалів періодичних видань для освітян.
5. Гендерні особливості статоворольової ідентичності молодших школярів.
6. Школа і проблеми статі.
7. Засоби формування гендерних стереотипів у школі.
8. Специфіка становлення гендерної ідентичності хлопчиків. Труднощі чоловічої соціалізації у вітчизняній культурі.
9. Традиційні й сучасні стереотипи маскуліності-фемінності.
10. Гендерні технології та їх реалізація в сім'ї і школі.
11. Сімейний і гендерний сценарій, їхній взаємозв'язок з поняттям життєвий сценарій особистості.
12. Особливості рольового конфлікту для представників різних гендерів

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: комп'ютерний клас.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Аніщенко О. Ціннісний аспект гендерної культури педагога. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 5. С. 148-152.
2. Гайденко В. Гендерна педагогіка. Хрестоматія. Київ : Університетська книга, 2019. 313 с.
3. Гендер для всіх. Виклик стереотипам / Тамара Марценюк. Київ: Основи, 2017. 256 с.
4. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. Київ: Заповіт, 2016. 244 с.
5. Гендерні історичні студії: світовий та вітчизняний досвід: навч.-метод. посіб. / С. О. Кириленко, Є. М. Луняк. Ніжин: видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 200 с.
6. Главацька О.Л. Вплив батьківської сім'ї на гендерну соціалізацію сучасної молоді. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. Вип. 1 (40). 2017. С. 55-59.
7. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.
8. Тарасенко Н.В., Кріпак Н.М. Формування гендерної культури дітей і молоді методами соціальної вуличної роботи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2016. Вип. 1. Том 1. С. 162-165.
9. Ткалич М.Г. Гендерна психологія / Маріана Ткалич. – Київ : Академвидав, 2016. 256 с.
10. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с.

Допоміжна

1. Гендер та філософія: гендерні студії у філософських науках (22 листопада 2012 року). *Гендер та культурологія: гендерні дослідження феноменів культури (21 лютого 2013 року): збірник матеріалів круглих столів*. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. С. 102-108.
2. Гендерна абетка для українських медіа / Котова-Олійник С., Стельмах Б., Ярош О.: посібник. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2013. 50 с.
3. Главацька О.Л. Статеворольові стереотипи як соціокультурна основа гендерної соціалізації молоді в сучасній сім'ї. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2014. № 4 (287). С. 104-115.
4. Гришак С.М. Сутність та особливості гендерної культури як теоретичне підґрунтя її формування у студентської молоді. *Науковий вісник Донбасу. Педагогічні науки*. 2015. № 4 (28). 7с.
5. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери / Колектив авторів. Київ, 2017. 172 с.
6. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ : 2014. 65 с.
7. Створення та забезпечення діяльності притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства: метод. посіб. / Федорович Н.В., Скіпальська Г.Б. та ін.; за ред. Федорович Н.В. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2019. 176 с.
8. Сучасне розуміння маскуліності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок. Київ : UNFPA Ukraine, 2018. 125 с. 1
9. Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ): навчальний посібник / за заг. ред. Н. Світайло. Суми: Видавництво РА «Хорошие люди», 2013. 209 с.

Інформаційні джерела:

1. <https://osvita.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
4. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

9. Контрольні питання до заліку:

1. Актуальність проблем статі й гендеру в сучасній культурі і педагогіці.
2. Визначення поняття «стать».
3. Біологічна та соціальна стать: дихотомія і її подолання.
4. Розкриття поняття «гендер» зарубіжними та вітчизняними дослідниками.
5. Гендерна педагогіка як наукова галузь та навчальна дисципліна.
6. Різні підходи до визначення наукового статусу гендерної педагогіки.
7. Сутність і структура курсу «Гендерна педагогіка», аналіз його понятійно-категорійного апарату.
8. Предмет, завдання й принципи гендерної педагогіки.
9. Зв'язок гендерної педагогіки з іншими науками.
10. Методологія гендерної педагогіки та методи гендерно-педагогічних досліджень.
11. Дослідження гендерних відмінностей школярів (здібності, характер, поведінка, психічні процеси тощо).
12. Гендер і суспільний поділ праці.

13. Громадянське суспільство і проблеми гендерної рівноваги.
14. Гендер як спосіб відображення владних відносин.
15. Гендерні відносини в основних світових релігіях.
16. Гендерна асиметрія у сфері публічної політики, економіки, культури, законодавства.
17. Основні теорії гендеру.
18. Патріархатні і феміністські гендерні установки.
19. Прояви сексизму в різних сферах життєдіяльності.
20. Гендерна стереотипізація.
21. Основні функції гендерних стереотипів: захисно-виправдальна, регулятивна, трансляційна.
22. Гендерні стереотипи як спосіб обмеження розвитку особистості, свободи прийняття рішень.
23. Зміст гендерних стереотипів у свідомості українських школярів.
24. Формування гендерних стереотипів у дітей.
25. Гендерно-ролеві конфлікти, їх природа.
26. Фрагментарність гендерних ролей як можлива причина гендерних конфліктів.
27. Рольовий конфлікт працюючої жінки.
28. Поняття ролі як соціальної функції та основні теорії її формування
29. Маскулінізація жінок і фемінізація чоловіків.
30. Андрогінність як ефективна модель гендерної поведінки та як ідеал гендерного виховання дитини та умова самореалізації особистості.
31. Статева ідентичність особистості у віковій динаміці.
32. Характеристика понять «гендерна соціалізація» та «сексуальна соціалізація».
33. Основні аспекти гендерної соціалізації (присвоєння, опредмечування) та її психологічні механізми (ідентифікація, підкріплення, наuczіння, схвалення, інтерналізація, нормативний тиск, гендерне маркування предметів, дій тощо).
34. Способи конструювання гендерної ролі дитини: соціальні очікування, моделювання, самосоціалізація, репресія, соціалізація через маніпуляцію, вербальна апеляція, «каналізація», нав'язування, демонстрація діяльності, символізація, диференційне підсилення й наслідуювання, «підгонка» від типовий гендерний образ та їх педагогічна оцінка.
35. Особливості гендерної соціалізації хлопців і дівчат та їх врахування у навчально-виховній роботі всіх виховних інституцій.
36. Гендерні стереотипи та їх вплив на спрямованість життєвих стратегій школярів різної статі.
37. Гендерна освіта та гендерне виховання – важливі компоненти гендерної соціалізації.
38. Національний компонент гендерної просвіти.
39. Сутність гендерного виховання.
39. Організаційні форми, контроль та оцінки результатів гендерного виховання.
40. Репресивні форми гендерного виховання.
41. Гендерне самовиховання.
42. Форми виховної роботи, альтернативні гендерному підходу.
43. Андрогінне виховання.
44. Статоролева ідентифікація дитини в сім'ї.
45. Основні способи конструювання гендерної ролі.
46. Диференційований підхід у придбанні дитячих іграшок.
47. Особливості статевої соціалізації дівчат і хлопців у сім'ї.
48. Шкідливість неправильної статевої орієнтації.
49. Гендерний розвиток дітей у неповних сім'ях.
50. Умови повноцінного сексуального формування дитини і сім'ї.
51. Статоролева парадигма соціалізації учнів загальноосвітньої школи. Заклади освіти та гендерні стереотипи.
52. Патріархатні моделі в освіті.
53. Прихований навчальний план і сексистські установки.
54. Основні форми позаурочної та позашкільної роботи зі статевої соціалізації школярів (бесіда, диспут, лекторії, обговорення, вечори здоров'я, конкурси тощо).
55. Шкільна психологічна служба і статоролева соціалізація учнівської молоді (організація вечорів запитань і відповідей, телефон довір'я, соціально-психологічний тренінг, система ігрових вправ).

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)